

Anteckningar om posten i Tving

Erik Lindgren

Skissen är hämtad ur postinspektionens ärende om ny organisation av lantbrevbäringen från Holmsjö. De som bodde mellan Gnetteryd och Långasjö blev av med lantbrevbäringsförmånen som i stället tillfördes dem som bodde mellan Långasjö och Eringsboda. Lantbrevbäraren var också postförare från Holmsjö vid järnvägen Emmaboda-Karlskrona till dess järnvägen från Nättraby byggdes vidare norrut till Eringsboda.

POSTHISTORISK SKRIFTSERIE 104

Förord

Detta häfte skrevs på önskemål från posten i Karlskrona i september 1988. Det tillverkades i 30 numrerade exemplar. Efterfrågan fanns alltså, när den lilla upplagan var slut. Därför har i mars 1990 ett antal onummerade exemplar tillverkats med de ändringar som förordet motiverar.

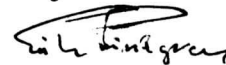
Häftet ägnas i huvudsak åt Tvings socken. För att göra en mera vidsträckt belysning av posten i samhället inleds berättelsen med en mycket kort sammanfattning av utvecklingen sedan postverkets tillkomst genom den s k Post-Bådhen den 20 februari 1636.

En liten uppfattning om hur postgången kunde fungera för folk på sådan landsbygd som passerades av en redan etablerad postlinje, söker jag bibringa häftets läsare genom en sidoblick åt Lyckeby. Där inrättades en poststation halvtannat år tidigare än i Tving.

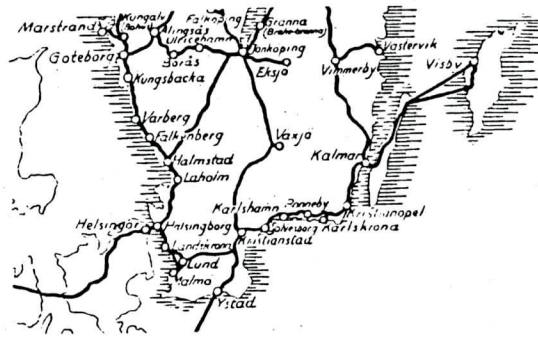
Landsbygdens kamp för bättre postgång speglas i viss mån genom det avsnitt i häftet som återger hur en av byarna i norra delen av Tving förgäves sökte få en poststation men i stället fick lantbrevbäring. Det var en service vilken en stor del av dem senare blev berövade som en följd av att järnvägen byggdes mellan Nättraby och Alnaryd.

Häftet belyser ingalunda allsidigt postgången på landsbygden utan innehåller blott några lösryckta exempel som har anknytning till Tving. För dem som önskar fördjupa sig hänvisar jag till mina böcker om småländsk posthistoria.

Växjö den 26 mars 1990.

Erik Lindgren

Postlinjer och postkontor i södra delen av Sverige år 1685.

En del av 1742 års karta över färdvägar och skjutsstationer, upprättad av ingenjören Georg Biurman.

Inledning

Efter det svenska postverkets tillkomst 1636 inrättades under de första åren ett 30-tal postkontor. Antalet ökade efter hand så att det år 1668 utgjorde 78. Nästan alla städer inom det egentliga Sverige hade då ett postkontor. Dessutom fanns det några på landsbygden.

Men tillväxten blev långsam och bortsett från ett misslyckat försök 1718 till en fantastisk omorganisation hände i stort sett ingenting av större betydelse förrän efter två sekler. Genom ett regeringsbeslut 1830 tillkom några nya postkontor och ett stort antal postlinjer som gjorde distributionsnätet mycket tätare.

I takt med att läs- och skrivkunnigheten ökade, bland annat på grund av skolreformen 1842, steg postmängden. En viktig reform 1855 medförde ett enhetligt porto för brev över hela landet, oavsett på vilket avstånd breven skulle befordras. Då började också frimärken användas för betalning av portot.

Så sent som 1860 fanns det ändå bara 165 postkontor i hela landet. Av dessa kallades 48 för postexpeditioner. De hade i stort sett samma befogenhet som postkontoren men deras föreståndare hade titeln postexpeditör och var tillsatta av poststyrelsen. Med 1881 års utgång fick alla postanstalter av detta slag benämningen postkontor. Ett helt nytt slag av postexpeditioner började inrättas 40 år senare. De var ett mellanting mellan postkontor och poststationer och hade till skillnad från de "äldre" postexpeditionerna inte något underlydande förvaltningsområde.

I ett "nådigt brev" den 9 mars 1860 bemyndigade Kungl. Maj:t poststyrelsen att "å lämplige ställen inrätta

poststationer för underlättande av mera avlägsna orters förbindelse med närmaste postkontor eller postexpedition". Sådana poststationer skulle lyda under ett postkontor och hade till en början mycket begränsade befogenheter.

Poststyrelsen skrev den 22 oktober 1860 ett brev till landshövdingarna angående regeringsbeslutet och informerade "om den närmare beskaffenheten av den verksamhet, vilka dessa poststationer skulle utöva". Landshövdingarna anmodades i det sammanhanget föreslå var poststationer skulle finnas.

C i r k u l ä r

till samtliga Postförvaltare i Riket.

Genom nådigt bref den 9 sistlidne Mars har Kongl. Maj:t be- myndigat Kongl. General-Post-Styrelsen att, å lämplige ställen, inrätta ett nytt slag af poststationer, hvilka äro ämnade att, såsom speditionskontor, för mera aflägsna orter underlätta förbindelsen med närmaste postkontor eller postexpedition.

För detta nya slag af poststationer har Kongl. Styrelsen denna dag utfärdat en Instruktion, af hvilken I exemplar härhos bifogas, att tjena postförvaltaren till kännedom och efter rättelse, för den händelse att framdeles kommer att i närheten af den postanstalt, som af postförvaltaren förestås, inrättas en eller annan dylik poststation. Stockholm den 4 Oktober 1860.

O. W. STAEL VON HOLSTEIN.

Wilhelm Roos.

Poststation i Tving

Landskansliet i Karlskrona lämnade sitt förslag i ett brev till poststyrelsen den 13 november 1861. Det berörde behovet av poststationer i Jämshög, Tving, Lyckeby, Hoby och Torhamn. Ett par av de platserna avfärdade landskansliet redan i samma brev, medan behovet i bl a Tving motiverades närmare.

Landskansliets svar till poststyrelsen kan sägas ha skrivits överraskande sent. När det skickades, hade redan ett 40-tal poststationer hunnit inrättas på olika håll i landet, därav flera i Småland. Landskansliet framhöll bland annat följande om Tving i sitt brev den 13 november 1861:

"Tving's by, i Tving's socken av Medelstads härad, är belägen 2 1/2 mil från Karlskrona. En station där vore avsedd för Tving's socken med omkring 6300 samt en del av Sillhövda med 2400 och Fridlevstad med nära 3000 invånare, däribland prästerskap och länsman, några få fabriksidkare och bränneriägare samt nära 100 båtsmän. Stationen bör utväxla postförsändelser med Karlskrona och Växjö, för vilkas fortskaffande den post, som för närvarande går mellan Karlskrona och Växjö över Bubbetorp, Kuleryd, Fur, Plaggeboda, Bjessebohult och Boaryd i stället bör från Bubbetorp fortskaffas sockenvägen förbi Fridlevstads och Tving's kyrkor samt Eringsboda kapell till Bjessebohult, då posten kommer att inom detta län färdas genom en ort som har vida större behov av postförbindelser än den trakt som nu av posten passeras".

Begreppet ort hade på den tiden en mera vidsträckt betydelse och avsåg ett större område, nära liktydigt

med ordet trakt. Man noterar i slutet av citatet landskansliets påpekande att den föreslagna nya vägen för postföringen skulle medföra förbättring för den "ort" som bland annat omfattade byarna på vägen upp till smålandsgränsen norr om Eringsboda. Någon hänsyn till förlusten av postgång för den "ort" som låg öster därom och som hade fått en genomlöpande postlinje så sent som genom ett kungligt brev den 3 december 1858 tycktes man inte vilja ta. Detta skulle snart visa sig vara ett missgrepp.

Hänsyn till grannsocknar

Landskansliet framhöll att man skulle vinna kortare färdväg genom att lägga om postens gång på angivet sätt, men detta förslag kom att försena ärendets handläggning betydligt. Vissefjärda församling kom vid den ordinarie sockenstämman den 30 maj 1862 med protester mot den planerade omläggningen. Den skulle medföra att Vissefjärda miste förmånen av postgång. I sockenstämmans protokoll gjordes bl a följande anteckning:

"Sedan handlingarna blivit upplästa tillkännagåvo sockenmännen att en sådan förändring skulle för denna ort vara högst menlig och yttrade en öppen missbelåtenhet över Tvings åboars beteende att vilja försöka, för vinnande av egen bekvämlighet, beröva denna ort en länge efterlängtdad och blott för några år sedan vunnen postgång; förklarande sig icke kunna anse denna framställning annorlunda än såsom obehörig och inträngande i annan mans rätt".

I den fortsatta utredningen engagerades naturligt nog länsstyrelsen i Kalmar, eftersom Vissefjärda församling tillhör Kalmar län. Landskansliet uppgav i ett brev den 30 juni 1862 bland annat följande:

"För detta län är det, med avseende på avståndet, tämligen likgiltigt om en poststation varder vid Tving inrättad eller icke; men däremot är den i sammanhang därmed väckta frågan om den nuvarande postroutens förändring av stor vikt för befolkningen i Kalmar läns sydvästra del, synnerligast Vissefjärda socken.

Tabell för Postens gång emellan *Wetio* och *Carlskrona* på grund af *Kungl. Brevet* den 3 December 1858

Från <i>Wetio</i> till <i>Carlskrona</i>			Post-Contor och Skjutsonbyten	Till <i>Carlskrona</i> från <i>Wetio</i> <i>Öfver</i> <i>Wetio</i> <i>lämnas</i> <i>och</i> <i>upptages</i>		
Dagar	Tim. om kv.	Min. gång eller m.		Dagar	Tim. om kv.	Min. gång eller m.
Måndagar		11 e.m.	<i>Wetio</i> Postkontor	Tredagar	6 $\frac{1}{2}$	— l.m.
			<i>Wetio</i> mellan beföras posten i förning med <i>Wetio</i> och <i>Carlskrona</i> gående post.			
Tisdagar	1 $\frac{1}{4}$	1 $\frac{1}{4}$ l.m.	<i>Engelb. Gästgivarvärd</i>	Tredagar	1 $\frac{1}{4}$	4 $\frac{1}{4}$ l.m.
dito	3 $\frac{1}{4}$	3 $\frac{1}{4}$ l.m.	<i>Broaryds</i> — dito —	Thorndagar	11 $\frac{1}{4}$	11 $\frac{1}{4}$ e.m.
dito	5 $\frac{1}{4}$	5 $\frac{1}{4}$ l.m.	<i>Bjässboholts</i> — dito —	— dito —	9 $\frac{1}{4}$	9 $\frac{1}{4}$ e.m.
dito	7 $\frac{1}{4}$	7 $\frac{1}{4}$ l.m.	<i>Staggaboda</i> — dito —	— dito —	7	7 e.m.
dito	10 $\frac{1}{4}$	10 $\frac{1}{4}$ l.m.	<i>Tuhns</i> — dito —	— dito —	4 $\frac{1}{2}$	4 $\frac{1}{2}$ e.m.
dito	12 $\frac{1}{2}$	12 $\frac{1}{2}$ e.m.	<i>Kuleryds</i> — dito —	— dit —	2 $\frac{1}{4}$	2 $\frac{1}{4}$ e.m.
dito	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$ e.m.	<i>Bubbetorps</i> — dito —	— dito —	12 $\frac{1}{4}$	12 $\frac{1}{4}$ e.m.
dito	3 $\frac{1}{4}$	— e.m.	<i>Carlskrona</i> Postkontor	Thorndagar	—	11. f.m.
Summa 11 $\frac{1}{2}$						

För postens befordrande användes gästgivarstället till fram och tillbaka skjut. till högst den 10da som *Kungl. Brevet* den 6 Mars 1859 bestämmer kan erhållas.

Denna Tabell kommer att tillämpas från och med den 19da utkommande Decemb. Stockholm af *Kungl. General Post- och Klippnings-Ämbets* Heltung för Tabell *Wetio* och *Carlskrona* den 24de Decemb. 1859.

Denna tidtabell gällde intill dess avvikelser gjordes från *Bubbetorp* till *Tving* i oktober 1863. Den nya linjen gick från *Tving* åter mot öster för att *Vissefjärda* socken inte skulle mista sin postgång.

Om postgången mellan Karlskrona och Växjö, som nu har sin väg genom en del av nämnde socken, skulle på föreslaget sätt ledas åt Tving, så komme den ganska folkrika trakt, vilken utgöres av Vissefjärda sockens södra och Torsås sockens västra del, att sakna all direkt postförbindelse med andra orter, och det ehuru denna trakt genomlöpes av den stora och allmänna landsvägen mellan Karlskrona och Rikets norr därom belägna orter. Förbi Emmaboda gästgivaregård i nordligaste delen av Vissefjärda socken går visserligen en gång i veckan post mellan Kalmar och Växjö, men denna postkommunikation är av föga nytta för södra och folkrikaste delen av socknen ävensom för däromkring belägna trakter av andra socknar.

Posten mellan Karlskrona och Växjö följer den allmänna färdvägen mellan dessa städer, nämligen först landsvägen till Vissefjärda kyrka och därifrån häradsvägen åt Plaggeboda, Bjessebohult, Broaryd och Ingelstad, där en annan landsväg träffas. Enligt vad nu blivit föreslaget skulle postgången redan vid Bubbetorp avvika från allmän landsväg och ledas in på mindre vägar, vilket utom andra olägenheter skulle göra det omöjligt för resande mellan nämnde städer att, såsom nu, begagna denna postgång för skjutsbeställningar. Så vitt av vägkartan kan utrönas är den föreslagna nya postvägen ej någon allmän skjutsväg".

Vad som åsyftades i de båda sista meningarna var det då rådande systemet med s k förbudssedlar. De förmedlades av posten och avsåg bokning av plats i gästgivareskjuts eller - där sådan fanns - diligens för en kommande tur.

Med ytterligare argument, som bl a berättade om en ny öst-västlig förbindelse genom Södra Möre härad, avstyrkte landskansliet i Kalmar den förändring av postvägen som föreslagits bli gjord i samband med att en poststation skulle inrättas i Tving.

Entreprenadauktion

Postföringsfrågan löstes genom en kompromiss, som innebar en förlängning med en mil av den ursprungligen tänkta postvägen. Kronofogden M Frisell presenterade den lösningen och landskansliet i Karlskrona konstaterade bl

a följande i ett brev till poststyrelsen den 1 maj 1863: "Den nu föreslagna förändringen i postgången äger icke ringaste inflytande på de i Kalmar och Kronobergs län belägna orternas postförbindelse".

Lördag

Uträsande huru den emellan Hälso och Karlskrona åt Tving gånge Posten skulle färdas emellan sistnämnde Hälso och Bubbetorp om Poststation komme att inrättas i Tving.

	Skjutsombuds Hälso	Poststation Hälso
<i>Posten komme att fortskaffas.</i>		
<i>Nora Sandsvägen emellan Tveke och Halmåsa 1/2 mil</i>		
<i>Allmänna Sockenvägen emellan Halmåsa och Tvingåsa 1/2</i>	<i>Tvingåsa</i>	1
<i>— 0: — 0: — " Tvingåsa och Åmryd 1/4 mil</i>		
<i>— 0: — 0: — " Åmryd och Tving 1/2</i>	<i>Tving</i>	1/4
<i>— 0: — 0: — " Tving och Uddabygd 1/4 mil</i>		
<i>Nora Sandsvägen — " Uddabygd och Bubbetorp 1/2</i>	<i>Bubbetorp</i>	1/2
		3 1/2
<i>Sandsvägen från Tveke till Kiebyrd utgör 1/2 mil</i>		
<i>från Kiebyrd till Bubbetorp — 1/2</i>		0 1/2
<i>Förändringen skade således vägen med</i>		1
<i>Sin närmare utredning af förhållandet bifogas en afledning af C. O. Aspegrens Kartor öfver Blekinge, som utvisar på vad vägens som skjutsombudsställen läge.</i>		
<i>Nora Nåd den 26 Januari 1863.</i>		
	<i>[Signature]</i>	

Med landskansliets brev följde vissa bilagor, däribland ansökningar av garvaren C A Genitz och förre lantjägmästaren C J Lindblom om att bli poststationsföreståndare. Lindbloms bostad hade "ett för ändamålet fördelaktigare läge än Genitz" stod det avslutningsvis i landskansliets brev.

Poststyrelsen beslöt den 27 augusti 1863 att en poststation skulle öppnas i Tving den 1 oktober. Trots sin höga ålder - 69 år - antogs C J Lindblom till föreståndare.

Om den följande Postgång mellan Carlström
och Nedre med Poststaden i Tving, Sjunde Kong:
General Poststyrelsens bifall, får jag såsom boende
i nära intet den gubben i Tving gamla Allmänna
Hälsöningen följande om det jag i sådana förhållanden
finnes beredd vilja emottaga och beträda Poststyrelsen
i Tving emot de vilken Kong General Poststyrelsen
finnes följande bestämmelser
Tving den 21 Februari 1863
C J Lindblom
f. d. Landt jägmästare

För att kunna teckna kontrakt med postförare höll kronofogden en entreprenadauktion den 15 augusti 1863 i Tvings skolhus, avseende den nya sträckan mellan Bubbetorp och Fur via Tving. Enligt auktionsprotokollet gjordes det första anbudet "av förre nämndemannen Åke Månsson i Måstad med en riksdaler, vilket belopp genom åtskilliga underbud nedgick till sjuttiotvå öre riksmünt, som bjöds av hemmansägaren Jonas Svensson". Det blev denne som antogs till skjutsentreprenör på den nya linjedelen.

Kongl. Maj:ts
BEFÄLLNINGSHIDE
i Blekinge Län.

N:o 1130.

Den 25 Okt. 1863

Till Kongl. General Poststyrelsen

Idan de med Kongl. Styrelsens
Skrifvelse den 27de Septembris Angående det an-
komna 2de exemplar af det emne i Kongl. Styrelsens
utskottets utredning om Jonas Svensson i Må-
stad uppsatt till Kontroll angående följande
sänd af post för Tvings poststation i en
sida till Postbetopp ut i den andra sidan
till Tving gårdspost, biförd behöriga
underskriftnar, varden ett exemplar af
bunden Kontroll. Färdut till Kongl. Sty-
relsen åtföljande. Karlskrona
Lokal Kansliet den 29. Septembris 1863.

J. J. Larsson
Poststyrelsens Embets utgåva

J. Larsson
Karlshamn

1863 den 9 Okt. emne. utsp. fr. till Karlskrona post.
Sändt -

Positivt med poststation i Tving men ej i Lyckeby

För tvingborna innebar tillkomsten av en poststation att de bekvämt kunde sända och ta emot post. Tidigare hade de fått besörja postärenden genom att färdas eller skicka bud till Karlskrona. De hade inte haft den förmån som fanns på platser utmed befintliga postföringslinjer, om de inte gav sig tid att vänta på postföraren någonstans utmed dennes färdväg, t ex vid Bubbetorp eller på landsvägen norr därom.

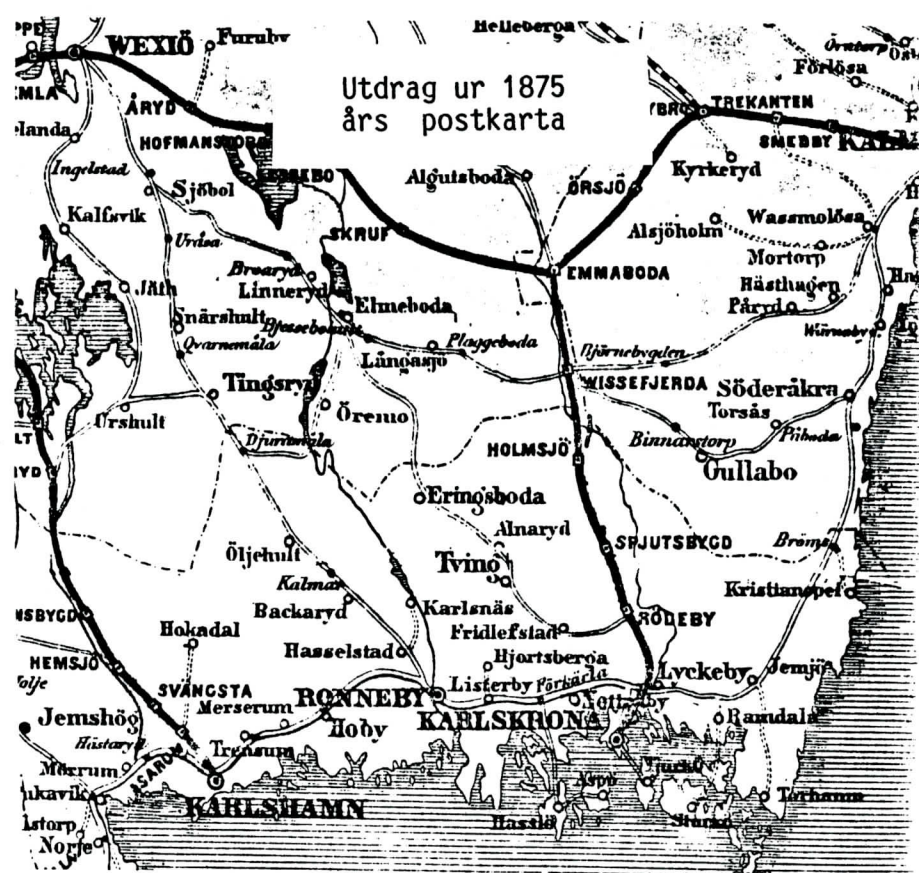
De som kunde möta upp vid en passerande postförare på den tiden hade möjlighet att med denne skicka s k lösbrev mot betalning av bara tre öre, om brevet inte skulle längre än till postlinjens ändpunkt. Skulle det vidare till en ort inom Sverige fick man betala riksportot, vilket vid enhetsportots införande år 1855 blev 4 skilling banko. Vid den följande myntreformen blev det 12 öre år 1858.

Ett samhälle, som hade förmånen att skicka lösbrev till Karlskrona eller Kalmar billigt, var Lyckeby, som låg utmed en befintlig postlinje. När en poststation inrättades i Lyckeby den 1 juli 1862, fick invånarna där övergå från lösbrevsystemet till riksportot. Det innebar att de som lämnade brev till poststationen för befordran till Kalmar eller Karlskrona fick betala 12 öre, d v s lika mycket som de fick betala för brev till orter bortom dessa städer. Denna fyrdubbling av portot för brev från Lyckeby till Kalmar och Karlskrona ledde till en begäran om att poststationen skulle dras in, en begäran som dock mötte motstånd från flera håll och som inte ledde till någon åtgärd.

För invånarna i Tving infann sig aldrig motsvarande problem, eftersom de inte hade varit "bortskämda" med att få sända lösbrev. Det hade ju inte funnits någon postlinje genom socknen.

Många ville bli postchef i Tving

I ett brev den 8 april 1874 till poststyrelsen begärde den då 80 år gamle poststationsföreståndare C J Lindblom att få sitt årsarvode höjt från 200 till 300 kronor. Han motiverade sin önskan med att hans arbetsbörda ökats bland annat genom att flera poster skulle expedieras nattetid än vad som varit fallet när poststationen hade öppnats elva år tidigare. Postmästare Fredrik Bennet i Karlskrona tillstyrkte framställningen och uppgav i sitt brev till poststyrelsen att "göromålen å nämnda station från och med ingången av innevarande år blivit betydligt ökade". Därmed syftade Bennet också på den stora reform som gjorts med posten i Blekinge och Småland vid 1874 års ingång, då kronobrevbäringen ersattes med poststa-

tioner och nya postgångar i verkets egen regi. I östra Blekinge hade poststationer då inrättats bl a i Alnaryd, Fridlevstad, Hjortsberga, Listerby, Hasslö, Aspö, Tjurkö, Sturkö och Ramdala.

Lindblom fick sålunda efter sin framställning en förbättring i lönehänseende, men efter ytterligare tre år avled han. Garvare Carl Genitz förordnades som poststationsföreståndare. Utöver skollärare Gustaf Lindqvist fanns det några aspiranter på befattningen, däribland handlanden J Zetterberg och bagaren C A Dahlberg. Kronofogden i Lösen ansåg ingen av dem lämplig för befattningen men lanserade klockaren Jonas Welander. Till uppfattningen att denne var lämplig anslöt sig den 27 juli 1877 landskansliet i Karlskrona och Welander fick överta poststationen och dess inventarier från vikarien Genitz.

Järnvägen byggdes och lades ned

Genom tillkomsten av järnvägen mellan Alnaryd och Nätt-raby i maj 1895 blev poststationen i Tving förenad med järnvägen. Stinsen Nils Andersson antogs till poststa-tionsföreståndare. Efter hand som järnvägen bytte chefer på stationerna utmed banan växlade också de ansvariga för posten: Viktor Svensson (1898-1901), Axel Ambrosius (1902-1903) och Axel Olof Palmgren (1903-1905). Den sistnämnde följdes av Tekal Haloferens Hultqvist, som dessförinnan hade varit föreståndare för den förenade post- och järnvägsstationen i Björkeryd under 10 år. Under omkring dubbelt så lång tid basade han för post och järnväg i Tving.

Järnvägstrafiken lades ned år 1939 och posten fick driva rörelsen utan samröre med järnvägsbolaget, som övergick till busstrafik. Anton Sander hade haft den dubbla rollen som "postare och järnvägare" sedan han efterträdde Hultqvist 1924. Nu blev han enbart "postare" som föreståndare för poststationen i Tving från den 1 juli 1939. Han efterträddes i oktober 1951 av förre lantbrevbäraren Gustav Axel Österberg. När denne blev befordrad till poststationen Växjö 2, tillträdde på nyåret 1954 Karl Allan Leopold Hammarström. Han hade varit föreståndare för poststationen i Yxnanäs 1943-1953. I mars 1958 tog Erik Hugo Lindbladh över rodret och ansvaret. Han fick uppleva att poststationen status-höjdes till en postexpedition från den 1 maj 1964. Hans efterträdare blev Gerd Larsson (1984-1987). I väntan på tillsättning av ny chef vikarierade postbiträdet Siv Jonsson på befattningen några månader och den 1 mars 1988 tog Ragny Nilsson hand om rodret. Den officiella termen för postanstalten hade genom omorganisationer under 1970- och 1980-talen ändrats till postkontor. Det finns ett trafikunderlag på drygt 620 hushåll i Tving, av vilka omkring 520 betjänas av de båda lantbrevbä-rarna, en med sträckning norrut och den andra huvudsakligen söder- och västerut. Detta var inte nog för att behålla postkontoret i Postens egen regi. Det drogs in den 9 oktober 1992 och på entreprenad tog kioskgäaren Birger Knutsson hand om lokala postärenden. Tidigare har motsvarande anordning införts i Eringsboda och Bredaryd.

Gnetteryd

Lantbrevbäring infördes i Sverige med början 1878. De flesta linjer inrättades då för att ersätta samtidigt indragna poststationer. De första lantbrevbärarna var föga effektiva och måste kompletteras med s k kommun-ombud som förmedlade post mellan lantbrevbäraren och de personer som inte fick kontakt med denne under turen. I den mån lantbrevbäraren passerade byar och gårdar betydde han dock mycket för deras postservice.

När kronobrevbäringen upphörde (i Blekinge och Småland med 1874 års ingång), inrättades många nya poststatio-ner. Totalt ökades beståndet av poststationer i hela landet år 1874 med ca 600. Det var många av dessa som drogs in, när lantbrevbärarna började vandra 1878 och senare.

Optimister hoppades ändå på att fler poststationer skulle inrättas och nog blev det så efter hand som postverkets ekonomi stabiliserades. Men poststyrelsen gick inte med på att inrätta poststationer med hur litet underlag som helst.

Ett exempel på att man inte fick gehör för önskemålen om en egen poststation utgör Gnetteryd i norra delen av Tvings socken. Den 21 september 1892 skrev skolläraren Josua Lindén i Gnetteryd till poststyrelsen och bad att få en poststation med postföring dit en gång i veckan från Holmsjö. Han erbjöd sig att själv bli föreståndare mot 50 kronor i årsersättning.

Poststationsföreståndare Wilhelm Hultmark i Holmsjö fick ärendet på remiss. Han framhöll att Gnetteryd och dess grannbyar bildade "medelpunkten för Eringsboda, Tvings och Holmsjö poststationers postområden" och tillade: "En poststation i Gnetteryd skulle därför vara till stor fördel för däromkring boende, huruvida så för Postverket tillkommer icke mig att döma".

Hultmark ansåg att lantbrevbäring borde inrättas till Gnetteryd, om poststyrelsen inte gick med på en poststation där. Poststationsföreståndare Jonas Welander i Tving tyckte i sitt svar "att Gnetteryd och omkringliggande fyra byar äro vanlottade med avseende på befordran av sina postförsändelser" men tillade att det inte fanns skäl att inrätta en poststation för ett så litet underlag.

Lantbrevbäringskontrakt

Ärendet slutade med att poststyrelsen beslöt att lantbrevbäring skulle inrättas den 1 april 1890 på den 14 km långa sträckan Holmsjö-Gnetteryd. Ett kontrakt tecknades med arbetskarlen Olof Andersson i Gnetteryd, som åtog sig att fullgöra lantbrevbäringen för kr 1:30 per tur. Detta motsvarade 46 öre per mil. Postinspektör Hugo Winroth i Malmö kommenterade i sitt brev till poststyrelsen ersättningen som "jämförelsevis ganska låg, i vilket avseende postinspektionen tillåter sig framhålla, att den inom Södra Distriktet utgående medellegan till lantbrevbärare utgör 64 öre per mil". Det fanns lantbrevbärare som gick för betydligt lägre ersättning. I boken "Kommunikation i Allbo" berättas t ex på sid 106 om Nils Peter Lindahl, vars ersättning för lantbrevbäring mellan Torne och Lönashult motsvarade 13 öre per mil.

<i>Lantbrevbäring:</i>					
62.					
Holmsjö—Gnetteryd.					
		Nymil.			
O. L.	—	3,15	{ 1,4	Holmsjö poststation	O. L. 11,0 —
				Alfresmåla	
				Långasjö	
				Bosjö	
				Guttamåla	
				Bredasjö	
O. L.	6,45	—		Gnetteryd	O. L. — 7,50

Detta är en kopia av Olof Anderssons tidtabell för lantbrevbäringen. Linjen var "bakvänd" och utgick från Gnetteryd. Tiduppgiften inom ram avser kl 18.45. På detta sätt utmärktes tidpunkter mellan kl 18 och 06 innan "24-timmars-dygnet" hade införts.

Olof Andersson i Gnetteryd kom snart nog underfund med att hans ersättning var alltför låg och begärde i ett brev till poststyrelsen den 9 maj 1891 att få 20 öre mer per tur. Det gick poststyrelsen inte med på utan kontraktsuppsägning. Genom en sådan åtgärd blev det fritt fram för andra spekulanter att försöka överta kontraktet om de bjöd tillräckligt lågt men ändå ansågs lämpliga som lantbrevbärare. Detta blev dock inte aktuellt i Gnetteryd, för Olof Andersson fick ingen konkurrent när han sade upp sitt avtal. Han kunde förnya det med litet bättre ersättning.

Järnvägen ändrar landsvägspostföringen

I oktober 1895 sade Olof Andersson ändå upp sig på nytt. Skälen kan vi lämna därhän, eftersom postnätet blivit litet annorlunda genom tillkomsten av järnvägen Nättraby-Alnaryd. En förenad post- och järnvägsstation hade inrättats i Alnaryd den 1 juni 1895. Parentetiskt bör nämnas att det hade funnits en lantpoststation i Alnaryd från januari 1874, men den hade dragits in efter halvtannat år på grund av dålig lönsamhet.

Med tillkomsten av järnvägen och poststationen i Alnaryd informerades Gnetteryds-borna om planer på indragning av lantbrevbäringen. De hade relativt kort avstånd till den nya poststationen. Efter utredning blev situationen dock inte väsentligt sämre för dem, men de fick längre väg att gå för att träffa lantbrevbäraren. En ny linje inrättades mellan Holmsjö och Eringsboda över Långasjö och Svarthövderyd, varigenom sträckan mellan Långasjö och Gnetteryd berövades förmånen av lantbrevbäring. Carl Gustaf Petersson i Eringsboda fick kontraktet om denna lantbrevbäring som gav honom kr 1:50 för var tur fram och åter.

Från Tving inrättades efter hand också lantbrevbäringslinjer. En av dem kom vid en omorganisation att sträcka sig till Alnaryd och gjorde slut på lantbrevbäringen österifrån. I takt med motorisering i allt högre grad efter andra världskriget av lantbrevbäringen har landsbygden kunnat få en effektiv postservice som motsvarar tidens krav, en service som i vissa avseenden till och med överträffar den som tätorternas invånare kan få.